

Rozdział 3 Funkcje

Funkcje wierszowe (funkcje znakowe, funkcje liczbowe, funkcje operujące na datach, funkcje konwersji, funkcje polimorficzne), funkcje grupowe, podział relacji na grupy, klauzule GROUP BY i HAVING

Funkcje

- Przekształcają dane, pobrane przez polecenie SQL, lub wyliczają nowe dane.
- Podział ze względu na zakres działania:
 - funkcje wierszowe – operują na wartościach atrybutów jednego rekordu, funkcja zwraca tyle wyników ile rekordów przetwarza polecenie SQL,
 - funkcje grupowe (agregujące) – operują na wartościach wielu rekordów (grupy rekordów), funkcja zwraca jeden wynik dla każdej grupy rekordów, przetwarzanej przez polecenie SQL
- Podział ze względu na pochodzenie:
 - funkcje predefiniowane,
 - funkcje użytkownika.

Funkcje wierszowe

- Użycie:

```
SELECT atrybut_1,  
       funkcja_A(wyrazenie_1, wyrazenie_2) AS wynik  
FROM nazwa_relacji  
WHERE funkcja_B(wyrazenie_3) operator wyrazenie_4  
...  
ORDER BY funkcja_C;
```

- Podział:
 - funkcje znakowe
 - funkcje liczbowe
 - funkcje operujące na datach i interwałach czasowych
 - funkcje konwersji
 - pozostałe funkcje

Funkcje znakowe (1)

- **LOWER**(wartość)
 - zamienia WIELKIE litery na *małe*
- **UPPER**(wartość)
 - zamienia *małe* litery na WIELKIE
- **INITCAP**(wartość)
 - zamienia pierwsze litery w słowie na duże
- **LPAD**(wartość, n [, 'ciąg']), **RPAD**(wartość, n [, 'ciąg'])
 - Uzupełnia kolumny z lewej (prawej) strony podanym *ciągiem* aż do długości n znaków. Jeśli ciąg nie został podany to wypełnia spacjami

```
SELECT LOWER(nazwa), INITCAP(' mieści się na '), UPPER(adres)  
FROM zespoly;
```

```
SELECT LPAD(nazwa,25,'*'), LPAD(nazwa,25), RPAD(nazwa,25,'.')
```

```
FROM zespoly;
```


Funkcje znakowe (2)

- **SUBSTR**(wartość,n [,m])
 - z podanego łańcucha znaków wycina m znaków począwszy od pozycji n-tej
- **INSTR**(wartość,'ciąg' [,m,n])
 - wskazuje miejsce pierwszego (n-tego) wystąpienia ciągu w łańcuchu znaków począwszy od pozycji m-tej
- **LTRIM**(wartość [, 'znaki']), **RTRIM**(wartość [, 'znaki'])
 - usuwa z lewej (prawej) strony podane znaki (spacje)
- **LENGTH**(wartość)
 - zwraca długość łańcucha znaków

```
SELECT SUBSTR(nazwisko,3,4), INSTR(etat,'PROF'), LENGTH(etat)
FROM pracownicy;
```

```
SELECT nazwa, LTRIM(nazwa,'ABCD')
FROM zespoły;
```


Funkcje znakowe (3)

- **TRANSLATE**(źródło,z,na)
 - Każde wystąpienie w źródle znaku z ciągu z zostanie zastąpione odpowiadającym mu znakiem z ciągu na
- **REPLACE**(źródło,wzór,nowy)
 - Każde wystąpienie w źródle ciągu wzorzec zostanie zastąpione przez ciąg nowy

```
SELECT etat, REPLACE(etat,'AS','**') , TRANSLATE(etat,'AS','**') ,
REPLACE(etat,'ASY','**') , TRANSLATE(etat,'ASY','**')
FROM pracownicy;
```


Funkcje liczbowe (1)

- **ROUND**(wartość,n)
 - zaokrągla wartość do n-tego dziesiętnego miejsca po przecinku
- **TRUNC**(wartość,n)
 - obcina wartość do n-tego dziesiętnego miejsca po przecinku
- **CEIL**(wartość), **FLOOR**(wartość)
 - najmniejsza (największa) liczba całkowita większa lub równa (mniejsza lub równa) podanej wartości

```
SELECT ROUND(123.456,1), ROUND(123.456), ROUND(123.456,-1),
TRUNC(123.456,1), TRUNC(123.456), TRUNC(123.456,-1)
FROM dual;
```

```
SELECT FLOOR(1.5), CEIL(1.5)
FROM dual;
```


Funkcje liczbowe (2)

- **POWER**(wartość,n)
 - podnosi wartość do podanej potęgi
- **SQRT**(wartość)
 - oblicza pierwiastek kwadratowy z podanej wartości
- **ABS**(wartość)
 - oblicza wartość bezwzględną wyrażenia
- **MOD**(wartość1, wartość2)
 - zwraca resztę z dzielenia
- **SIGN**(wartość)
 - zwraca -1 jeśli wartość jest ujemna, 0 dla 0 i 1 jeśli wartość jest dodatnia

```
SELECT POWER(2,16), SQRT(64),
ABS(-100), MOD(123456789,10)
FROM dual;
```


Funkcje operujące na datach (1)

- Oracle przechowuje daty w polach typu DATE zawierających stulecie, rok, miesiąc, dzień, godzinę, minutę i sekundę. Zakres dat to 1 stycznia 4712 p.n.e do 31 grudnia 9999.
- Funkcje **CURRENT_DATE** i **CURRENT_TIMESTAMP** zwracają bieżącą datę i znacznik czasowy. Funkcja Oracle **SYSDATE** zwraca bieżącą datę systemową.
- Słowo kluczowe **DATE** służy do reprezentacji literałów typu DATE w domyślnym formacie **rrrr-mm-dd**.
- Wewnętrznie daty są przechowywane w postaci liczb, możliwe jest stosowanie operatorów dodawania i odejmowania.

```
SELECT CURRENT_DATE, CURRENT_TIMESTAMP FROM dual;
```

```
SELECT zatrudniony, SYSDATE, SYSDATE-zatrudniony  
FROM pracownicy  
WHERE zatrudniony > DATE '1990-01-01';
```


Funkcje operujące na datach (2)

- **EXTRACT** (YEAR/MONTH/DAY/HOUR/MINUTE/SECOND/TIMEZONE_HOUR/TIMEZONE_MINUTE/TIMEZONE_REGION/TIMEZONE_ABBR FROM data/czas/interwał)
 - Zwraca jeden ze składników daty, znacznika czasowego lub interwału czasowego (np. dzień, rok, godzinę, ...)

```
SELECT EXTRACT (YEAR FROM DATE '2003-10-01') FROM dual;
```

```
SELECT EXTRACT (HOUR FROM CURRENT_TIMESTAMP) || ':'  
|| EXTRACT (MINUTE FROM CURRENT_TIMESTAMP) AS now  
FROM dual;
```

```
SELECT EXTRACT (YEAR FROM zatrudniony) AS rok_zatrudnienia  
FROM pracownicy
```


Funkcje operujące na datach (3)

- **MONTHS_BETWEEN**(data1,data2)
 - Zwraca liczbę miesięcy jakie upłynęły między datami
- **ADD_MONTHS**(data,n)
 - Zwraca datę plus n miesięcy kalendarzowych
- **NEXT_DAY**(data,dzień)
 - Zwraca następną datę po podanej przypadającą na podany dzień
- **LAST_DAY**(data)
 - Zwraca datę ostatniego dnia w miesiącu podanej daty

```
SELECT MONTHS_BETWEEN(SYSDATE, zatrudniony)  
FROM pracownicy;
```

```
SELECT NEXT_DAY(SYSDATE,'WTOREK')  
FROM dual;
```

```
SELECT LAST_DAY(DATE '1992-02-01')  
FROM dual;
```


Operacje na interwałach czasowych (1)

- Interwał czasowy reprezentuje różnicę w czasie między datami i znacznikami czasowymi.
- Typy interwałów: YEAR TO MONTH, DAY TO SECOND
- Słowo kluczowe **INTERVAL** służy do reprezentacji literałów typu interwał czasowy.
- Przykłady literałów interwałowych:
 - INTERVAL '4 5:12' DAY TO MINUTE - 4 dni, 5 godz. i 12 minut.
 - INTERVAL '400 5' DAY(3) TO HOUR - 400 dni 5 godz.
 - INTERVAL '10' HOUR - 10 godz.
 - INTERVAL '10:22' MINUTE TO SECOND - 10 minut 22 sekundy.
 - INTERVAL '10' MINUTE - 10 minut.
 - INTERVAL '4' DAY - 4 dni.
 - INTERVAL '1-6' YEAR TO MONTH – półtora roku
 - INTERVAL '120' HOUR(3) - 120 godz.
 - INTERVAL '30.12345' SECOND(2,4) – 30.12354 sek.

Operacje na interwałach czasowych (2)

```
SQL> SELECT INTERVAL'20' DAY - INTERVAL'240' HOUR FROM dual;
```

```
INTERVAL'20'DAY-INTERVAL'240'HOUR
```

```
+0000000010 00:00:00.000000000
```

```
SQL> SELECT EXTRACT (DAY FROM  
(INTERVAL'20' DAY - INTERVAL'240' HOUR)) FROM dual;
```

```
EXTRACT(DAYFROM(INTERVAL'20'DAY-INTERVAL'240'HOUR))
```

```
10
```


Operacje na interwałach czasowych (3)

```
SELECT (sysdate - zatrudniony ) DAY TO SECOND "Pracuje dni",  
(sysdate - zatrudniony ) YEAR TO MONTH "Pracuje lat"  
FROM pracownicy;
```

```
SQL> SELECT nazwisko,  
EXTRACT (DAY FROM (sysdate - zatrudniony ) DAY TO SECOND) "Pracuje dni",  
EXTRACT (YEAR FROM (sysdate - zatrudniony ) YEAR TO MONTH) "Pracuje lat"  
FROM pracownicy;
```

```
NAZWISKO      Pracuje dni Pracuje lat
```

```
-----  
WEGLARZ       13091      35  
BLAZEWICZ     11144      30  
SLOWINSKI     9560      26  
BRZEZINSKI    12909      35  
...
```


Funkcje konwersji

CAST (wartość AS typ) – ogólna standardowa funkcja konwersji

TO_CHAR(liczba|data [, 'format'])

TO_NUMBER('tekst')

TO_DATE('tekst', 'format')

SCC	Stulecie
YYYY	Rok
BC AD	Wskaźnik ery
MM	Miesiąc
MONTH	Nazwa miesiąca
D DD DDD	Dzień
DAY	Nazwa dnia
AM PM	Wskaźnik pory dnia
HH	Godziny
HH24	Godziny (24h)
MI	Minuty
SS	Sekundy

```
SELECT nazwisko,  
CAST (placa_pod AS VARCHAR2(20))  
FROM pracownicy;
```

```
SELECT TO_DATE('00_01_10','YY_DD_MM')  
FROM dual;
```

```
SELECT TO_CHAR(SYSDATE,  
'SCC YYYY MMTH DAY HH24 MI SS')  
FROM dual;
```

```
SELECT TO_NUMBER('-12345,67890')  
FROM dual;
```


Funkcje polimorficzne

- **NVL**(wyrażenie1,wyrażenie2)
 - Jeśli wyrażenie1 ma wartość różną od NULL to funkcja zwraca wyrażenie1, w przeciwnym przypadku zwraca wyrażenie2
- **NVL2**(wyrażenie1,wyrażenie2, wyrażenie3)
 - Jeżeli wyrażenie1 ma wartość różną od NULL to funkcja zwraca wyrażenie2, w przeciwnym przypadku zwraca wyrażenie3
- **GREATEST**(w1,...) **LEAST**(w1,...)
 - Zwraca największą (najmniejszą) wartość z listy

```
SELECT nazwisko, NVL(placa_dod,0) AS NVL,  
NVL2(placa_dod,10,0) AS NVL2  
FROM pracownicy;
```

```
SELECT nazwisko,  
GREATEST(placa_pod/30, NVL(placa_dod,0))  
FROM pracownicy;
```


Wyrażenie CASE

```
CASE wyrażenie WHEN wartość1a THEN wartość1b
                WHEN wartość2a THEN wartość2b
                [ ELSE wartość3 ] END
```

```
SELECT nazwisko, etat,
( CASE etat WHEN 'DYREKTOR' THEN ' *** '
  WHEN 'PROFESOR' THEN ' *** '
  ELSE TO_CHAR(placa_pod) END) AS placa_pod
FROM pracownicy;
```

```
CASE WHEN warunek1 THEN wartość1
      WHEN warunek2 THEN wartość2
      [ ELSE wartość3 ] END
```

```
SELECT nazwisko, etat,
( CASE WHEN etat IN ('DYREKTOR','PROFESOR') THEN ' *** '
  ELSE TO_CHAR(placa_pod) END) AS placa_pod
FROM pracownicy;
```

Funkcja DECODE

- **DECODE**(wyrażenie,S1,W1,[S2,W2,...] domyślne)

Jeśli wyrażenie równa się S1 to funkcja zwraca W1, jeśli wyrażenie równa się S2 to funkcja zwraca W2, ..., w przeciwnym wypadku funkcja zwraca wartość domyślną.

- Niestandardowa funkcja w Oracle
- Częściowo pokrywa funkcjonalność CASE

```
SELECT nazwisko, DECODE(etat, 'PROFESOR', ' *** ',
'DYREKTOR', ' *** ', TO_CHAR(placa_pod) ) AS placa_pod
FROM pracownicy;
```

Funkcje grupowe (agregujące)

Operują na podzbiorach krotek relacji, nazywanych **grupami**, wyznaczają wartość skalarną operując na zbiorze wartości odczytanych z wielu krotek.

funkcje:

- **AVG** ([distinct|all] wyrażenie)
- **COUNT** ([distinct|all] wyrażenie)
- **MAX** ([distinct|all] wyrażenie)
- **MIN** ([distinct|all] wyrażenie)
- **SUM** ([distinct|all] wyrażenie)
- **VARIANCE** ([distinct|all] wyrażenie)
- **STDDEV** ([distinct|all] wyrażenie)

	PLACA
...	200
...	340
...	null
...	456
...	120

SUM

```
SELECT COUNT(*), MAX(placa_dod)
FROM pracownicy
WHERE id_zesp=20;
```

```
SELECT AVG(placa_pod)
FROM pracownicy;
```

Podział krotek na grupy - klauzula GROUP BY (1)

NAZWISKO	...	ID_Z	PLACA	
WEGLARZ	...	10	1730	} SUM
BLAZEWICZ	...	40	1350	
SLOWINSKI	...	30	1070	} SUM
BRZEZINSKI	...	20	960	
MORZY	...	20	830	} SUM
KOSZLAJDA	...	20	590	
SLOWINSKI	...	30	1070	} SUM
BIALY	...	30	250	
ZAKRZEWICZ	...	30	208	} SUM
BIALY	...	30	250	
BLAZEWICZ	...	40	1350	} SUM

Podział krotek na grupy - klauzula GROUP BY (2)

- Dla każdego zespołu wylicz średnią płacę zatrudnionych w nim pracowników

```
SELECT id_zesp, AVG(placa_pod)
FROM pracownicy
GROUP BY id_zesp;
```

Podział grup na podgrupy

- W ramach każdego zespołu dla każdego etatu występującego w zespole oblicz najwyższą płacę

```
SELECT id_zesp, etat, MAX(placa_pod)
FROM pracownicy
GROUP BY id_zesp, etat;
```


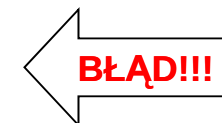
Podział krotek na grupy - klauzula GROUP BY (3)

UWAGA!!!!

Na liście atrybutów w klauzuli SELECT mogą się pojawić **TYLKO** funkcje agregujące i atrybuty grupujące. Obecność każdego innego atrybutu spowoduje błąd.

```
SELECT etat, nazwisko, MAX(placa_pod)
FROM pracownicy
GROUP BY etat;
```

```
SELECT etat, nazwisko, MAX(placa_pod)
              *
BŁĄD w linii 1:
ORA-00979: not a GROUP BY expression
```


Klauzula HAVING

Pozwala na wybór grup spełniających określone warunki, działa dla grup analogicznie jak klauzula WHERE dla pojedynczych krotek

- wyświetl grupy etatowe, których maksymalna płaca podstawowa przekracza 1000 złotych

```
SELECT etat, SUM(placa_pod)
FROM pracownicy
GROUP BY etat
HAVING MAX(placa_pod) > 1000;
```

- wyświetl nazwy etatów i liczbę zatrudnionych na danym etacie, uwzględnij tylko etaty, na których jest zatrudnionych co najmniej 2 pracowników otrzymujących płacę dodatkową

```
SELECT etat, COUNT(*) FROM pracownicy
WHERE placa_dod IS NOT NULL
GROUP BY etat HAVING COUNT(*) >= 2;
```


Sortowanie po grupowaniu

W klauzuli ORDER BY, zastosowanej w zapytaniu z grupowaniem, możemy umieścić jedynie atrybuty grupujące i/lub funkcje grupowe

```
SELECT id_zesp, AVG(placa_pod)
FROM pracownicy
GROUP BY id_zesp
HAVING SUM(placa_pod) > 3000
ORDER BY MAX(placa_pod) DESC;
```

